

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 30 januari 2023
(OR. en)

5422/23

COSCE 2
COPS 31
CFSP/PESC 91

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	5262/23
Betreft:	Conclusies van de Raad over de prioriteiten van de EU voor samenwerking met de Raad van Europa in de periode 2023-2024

In de bijlage vinden de delegaties de conclusies van de Raad over de prioriteiten van de EU voor samenwerking met de Raad van Europa in de periode 2023-2024, die de Raad op 30 januari 2023 tijdens zijn 3929e zitting heeft goedgekeurd.

Prioriteiten van de EU voor samenwerking met de Raad van Europa in de periode 2023-2024

1. De illegale aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, zonder aanleiding of grond, en de Russische pogingen om de Europese veiligheidsarchitectuur met geweld te veranderen, druisen in tegen de op regels gebaseerde internationale orde en de democratische grondslagen van de Europese politieke, sociale en economische orde. In dit verband moeten de EU en de Raad van Europa hun betrekkingen zowel kwalitatief als kwantitatief aanhalen.
2. In een wereld waar unilateralistische benaderingen in combinatie met geopolitieke machtsverschuivingen het multilateralisme in het gedrang brengen, zijn de Europese Unie en de Raad van Europa gebaat bij elkaars sterke punten, deskundigheid en competenties. Opkomen voor multilateralisme is nu belangrijker dan ooit. De Europese Unie is ervan overtuigd dat effectief multilateralisme op basis van gemeenschappelijke regels de beste manier blijft om de mondiale vrede en veiligheid te waarborgen en de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat in Europa te versterken. In dit verband zal de uitvoering van de gezamenlijke mededeling van 2021 over het versterken van de bijdrage van de Europese Unie aan op regels gebaseerd multilateralisme als leidraad blijven dienen voor de samenwerking van de EU met de Raad van Europa, en ook bijdragen tot de verwezenlijking van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties en de bijbehorende duurzame-ontwikkelingsdoelen.
3. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne is een ernstige schending van het internationaal recht, vormt een grote bedreiging voor de mondiale vrede en veiligheid, en heeft ernstige gevolgen voor de multilaterale architectuur van Europa, waaronder de betrekkingen tussen de EU en de Raad van Europa. Het is nu van het grootste belang de eenheid te bewaren, het belang van onze gemeenschappelijke waarden en beginselen te bevestigen en de rol van de Raad van Europa als referentie voor de bevordering en verdediging van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat in Europa te versterken.

4. De EU is voorstander om een vierde top van de staatshoofden en regeringsleiders van de Raad van Europa te houden, die in dit verband een belangrijke rol zal spelen. Zoals voorgesteld door de reflectiegroep op hoog niveau van de Raad van Europa, zal de top de gelegenheid bieden om op het hoogste politieke niveau de fundamentele waarden van de Raad van Europa opnieuw te bestendigen en zijn rol in de nieuwe geopolitieke situatie te bepalen. De Unie verwelkomt het verslag van de reflectiegroep op hoog niveau als een belangrijke bijdrage, ook ter voorbereiding van de top.
5. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon in 2009 hebben de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat een centrale plaats ingenomen in het beleid van de Europese Unie en zijn meer mogelijkheden voor samenwerking met de Raad van Europa ontstaan. De afgelopen jaren hebben beide organisaties een strategisch partnerschap op basis van gemeenschappelijke waarden en gedeelde prioriteiten opgebouwd. De Europese Unie is in politiek, financieel en juridisch opzicht de belangrijkste institutionele partner van de Raad van Europa geworden, zoals is bevestigd tijdens de ministeriële bijeenkomst van het Comité van Ministers van Hamburg in mei 2021.
6. Om de democratie in de Europese staten te versterken, is het nu van cruciaal belang de krachten te bundelen om democratische achteruitgang om te buigen, de rechtsstaat te bevorderen en de mensenrechten te eerbiedigen, de integriteit van democratische processen te beschermen tegen inmenging van buitenaf en desinformatie, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht te beschermen, de mediavrijheid en de veiligheid van journalisten te waarborgen en de doeltreffendheid van democratische instellingen en besluitvorming te verbeteren, onder meer door actoren uit het maatschappelijk middenveld hierbij zinvol te betrekken en een grotere burgerparticipatie. De Conferentie over de toekomst van Europa, een nooit eerder geziene oefening in participatieve democratie op het niveau van de Europese Unie, heeft nieuwe manieren onderzocht om burgers te betrekken bij de beraadslagingen over hoe de EU verder moet worden ontwikkeld met het oog op belangrijke uitdagingen, en heeft bij de uitvoering van haar voorstellen mogelijkheden gecreëerd voor toekomstige samenwerking met de Raad van Europa – met name in het kader van het Wereldforum voor democratie en de Conferentie van internationale ngo's van de Raad van Europa. De EU en de Raad van Europa streven ernaar de burgers nauwer te betrekken bij Europese aangelegenheden en willen nieuwe ruimten creëren voor het debat tussen Europeanen.

7. Bij besluit van het Comité van Ministers van 16 maart 2022 is de Russische Federatie niet langer lid van de Raad van Europa en niet langer partij bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM), waardoor meer dan 140 miljoen mensen in Rusland de door het Verdrag geboden bescherming van de mensenrechten verliezen. De Europese Unie blijft zich ten volle inzetten voor de doeltreffende werking van het verdragssysteem van de Raad van Europa en blijft steun verlenen aan de initiatieven van de Raad van Europa ter versterking van de ontwikkeling van de waarden van de organisatie, en dan vooral haar activiteiten ter ondersteuning van Oekraïne. De Raad van Europa moet ook meer samenwerken met de Belarussische (met inbegrip van de onlangs opgerichte Contactgroep) en de Russische democratische oppositie en actoren uit het maatschappelijk middenveld, onafhankelijke media en mensenrechtenverdedigers, die zowel in als buiten hun thuisland actief zijn, en zich richten op verbintenissen op het gebied van mensenrechten en democratie die zijn aangegaan in andere multilaterale platforms, zoals de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa.
8. De EU onderstreept dat de mensenrechten centraal staan in het EU-recht, zoals gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) en zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, en benadrukt het belang van de toetreding van de EU tot het EVRM, zodat de EU formeel als verdragsluitende partij kan worden betrokken bij procedures voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. In dat verband zal de EU meer aandacht besteden aan de werkzaamheden van het Comité van Ministers bij het toezicht op de uitvoering van de arresten van het Hof.

9. Daarnaast blijft de EU steun verlenen aan de activiteiten van de partiële overeenkomsten en gespecialiseerde organen van de Raad van Europa, met name de Europese Commissie voor democratie middels het recht (Commissie van Venetië), de Groep van Staten tegen Corruptie (Greco), het Comité van deskundigen inzake de evaluatie van maatregelen ter bestrijding van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme (Moneyval), de Groep van deskundigen inzake actie tegen geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (GREVIO), de Groep van deskundigen inzake actie tegen mensenhandel (GRETA), de Europese Commissie voor Efficiëntie in Justitie (Cepej), de Internationale Samenwerkingsgroep inzake drugs en verslaving van de Raad van Europa (Pompidou-groep), het Comité voor de voorkoming van foltering (CPT), het Comité artificiële intelligentie (CAI), het Lanzarote-comité, het Europees Comité voor Sociale Rechten en andere mechanismen voor het vaststellen van normen en het monitoren van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat.
10. Het vooruitzicht op EU-lidmaatschap vormt een belangrijke factor van stabiliteit in Europa en de Raad van Europa blijft die verder versterken. Op 23 juni 2022 heeft de Europese Raad het Europees perspectief van Oekraïne, de Republiek Moldavië en Georgië erkend. De toekomst van deze landen en hun burgers ligt in de Europese Unie. Dit geeft een nieuwe impuls aan verdere vooruitgang op het gebied van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat in deze landen en in de ruimere regio.
11. De EU erkent de belangrijke rol van de Raad van Europa bij het ondersteunen van de aanpassing aan de Europese normen en het versterken van de capaciteitsopbouw van belangrijke instellingen tijdens de hervormingsprocessen in de landen van de Westelijke Balkan en van het Oostelijk Partnerschap. De EU en de Raad van Europa zullen blijven samenwerken om kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten voor toetreding tot de EU te helpen tastbare vooruitgang te boeken in hun algehele hervormingsproces om aan de criteria voor EU-lidmaatschap te voldoen. Onze gezamenlijke programma's in de uitbreidings- en nabuurschapsregio's blijven de hervormingsinspanningen op het gebied van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat ondersteunen.

12. Het beleid voor het zuidelijk nabuurschap van de Raad van Europa en het Europees Centrum voor wereldwijde interdependentie en solidariteit zijn van cruciaal belang geweest voor het verbeteren van de dialoog en de samenwerking tussen het noorden en het zuiden, het bevorderen van solidariteit en het bevorderen van stabiliteit en democratische veiligheid in zowel Europa als zijn naburige regio's. Momenteel reikt de invloed van de Raad van Europa ver buiten de grenzen van het Europese continent, aangezien veel van zijn verdragen wereldwijd openstaan voor ondertekening en verschillende van zijn mechanismen in de hele wereld van toepassing zijn. De Europese Unie zal de toetreding van niet-Europese staten tot de meest relevante verdragen van de Raad van Europa, onder meer op het gebied van internationale juridische samenwerking, blijven bevorderen.
13. In 2021 is voor de samenwerking in het kader van het gezamenlijk programma EU-Raad van Europa in totaal 207,4 miljoen EUR uitgetrokken, waarbij de jaarlijkse ontvangsten voor deze programma's 57 % van alle extrabudgettaire middelen van de Raad van Europa vertegenwoordigden. In 2019 is voor de samenwerking tussen de EU en de Raad van Europa een nieuwe weg ingeslagen met een budget van meer dan 17 miljoen EUR in het kader van het instrument voor technische ondersteuning van de Europese Commissie, waarmee steun wordt verleend aan de EU-lidstaten bij de voorbereiding en uitvoering van groeibevorderende bestuurlijke en structurele hervormingen op gebieden als mensenrechten, democratie en de rechtsstaat. Deze uitstekende samenwerking is de afgelopen jaren al toegenomen en wordt voortgezet in het kader van het huidige meerjarig financieel kader, dat loopt van 2021 tot 2027.
14. In 2023-2024 zal de EU voorop blijven lopen bij het ondersteunen van een hervormde en versterkte Raad van Europa, teneinde de financiële houdbaarheid te waarborgen en te blijven focussen op efficiëntie. Zij zal ernaar streven de zichtbaarheid van en de communicatie over de doelen en activiteiten van de Raad van Europa en de concrete resultaten van de samenwerking tussen de EU en de Raad van Europa te verbeteren, onder meer door frequentere gezamenlijke verklaringen en evenementen op hoog niveau over onderwerpen van gemeenschappelijk belang. Een grotere betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld kan ook bijdragen tot een betere zichtbaarheid.

15. De volgende twee jaar zal de wederzijds voordelige samenwerking tussen de EU en de Raad van Europa zich verder ontwikkelen aan de hand van de drie belangrijkste pijlers van het partnerschap, namelijk politieke dialoog, juridische samenwerking en programmatische samenwerking, met bijzondere aandacht voor de volgende onderling verbonden en elkaar versterkende prioriteiten op het gebied van mensenrechten, democratie en de rechtsstaat. Beide organisaties zullen ernaar streven hun politieke dialoog te intensiveren, onder meer via regelmatige contacten op hoog politiek niveau, en bij te dragen tot elkaars normatieve en beleidsontwikkelingen op deze gebieden:

MENSENRECHTEN

16. De EU steunt de Raad van Europa, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het mensenrechtenverdragsstelsel als de belangrijkste instrumenten voor de eerbiediging van de mensenrechten in Europa. In dit verband herhaalt de EU vastbesloten te zijn om toe te treden tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. De EU zal in partnerschap met de Raad van Europa en op basis van het vernieuwde actieplan van de EU inzake mensenrechten en democratie (2020-2024) blijven handelen wanneer zij haar prioriteiten op mensenrechtengebied in haar externe relaties implementeert.
17. De afschaffing van de doodstraf en de uitbanning van foltering en andere vormen van mishandeling zijn essentieel om de menselijke waardigheid te waarborgen. De EU en de Raad van Europa zullen, in samenwerking met het maatschappelijk middenveld en ngo's, steun blijven verlenen aan meer publieke debatten, bewustmakings- en belangenbehartigingsactiviteiten in verband met de doodstraf en de verschrikkelijke gevolgen ervan voor individuen, gezinnen en maatschappijen, de uitbanning van foltering en de rechtsmiddelen voor slachtoffers. De jaarlijkse gezamenlijke verklaring van de EU en de Raad van Europa tegen de doodstraf getuigt van een sterke inzet voor de wereldwijde afschaffing van de doodstraf.

18. In samenwerking met de Raad van Europa zal de EU zich blijven inzetten om gendergelijkheid te bevorderen, met inbegrip van het volledige en gelijke genot van de mensenrechten door vrouwen en hun empowerment en participatie, zowel in haar lidstaten als in haar externe betrekkingen. De EU zal ook met de Raad van Europa samenwerken voor wat betreft het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Het "Verdrag van Istanbul" van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld is door 21 EU-lidstaten geratificeerd en wordt door hen ten uitvoer gelegd. De EU en de Raad van Europa zullen synergieën tot stand trachten te brengen tussen rechtskaders inzake vrouwenrechten en politieke verbintenissen zoals de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid, en gezamenlijke activiteiten en programma's verkennen op het gebied van vrouwen, vrede en veiligheid en gendergelijkheid, met het externe beleid van de EU als leidraad.
19. De EU zal haar gezamenlijke inspanningen met de Raad van Europa voortzetten om de bescherming en bevordering van de rechten van het kind te bevorderen, zoals uiteengezet in de EU-strategie voor de rechten van het kind, de conclusies van de Raad over de EU-strategie voor de rechten van het kind, en de nieuwe strategie van de Raad van Europa voor de rechten van het kind (2022-2027): "Children's Rights in Action: from continuous implementation to joint innovation". Dit moet samenwerking omvatten om de deelname van kinderen aan het politieke en democratische leven te versterken, kindvriendelijke justitie te bevorderen, geïntegreerde kinderbeschermingssystemen te bevorderen, kinderen te beschermen tegen blootstelling aan schadelijke of illegale online-inhoud, en ervoor te zorgen dat alle relevante autoriteiten en diensten samenwerken om het kind te beschermen en te ondersteunen.

20. De Raad van Europa is een belangrijke partner van de Europese Unie in de strijd tegen seksueel misbruik van kinderen. Zo heeft de Raad van Europa 18 november uitgeroepen tot de Europese dag voor de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik. De Unie zal haar samenwerking met alle relevante entiteiten binnen de Raad van Europa blijven versterken terwijl zij stappen zet om haar strategie voor een doeltreffendere bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen in de praktijk te brengen, waarbij drie kernaspecten de boventoon voeren, te weten preventie, ondersteuning van onderzoeken en bijstand aan slachtoffers. Seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen zijn misdrijven die zich niet aan grenzen houden. Om een echte wereldwijde respons te bewerkstelligen en om de internationale normen ter bescherming van kinderen tegen deze misdrijven aan te scherpen, zal de Unie blijven streven naar toetreding en ratificatie van het Verdrag inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik (Verdrag van Lanzarote).
21. De Europese Unie zal blijven samenwerken met de Raad van Europa en zijn Groep van deskundigen inzake actie tegen mensenhandel (GRETA), in overeenstemming met de EU-strategie voor de bestrijding van mensenhandel 2021-2025 en met Richtlijn 2011/36/EU van het Europees Parlement en de Raad van 5 april 2011 inzake de voorkoming en bestrijding van mensenhandel en de bescherming van slachtoffers daarvan, teneinde de preventie van en de respons op mensenhandel te optimaliseren, de bescherming, de ondersteuning en het weerbaar maken van slachtoffers, met name vrouwen en kinderen, te verbeteren en de regionale samenwerking op het gebied van de internationale dimensie van dit misdrijf te versterken.
22. De Europese Unie zal ook steun blijven verlenen aan de inspanningen van de Raad van Europa voor de mensenrechten van migranten en vluchtelingen, met bijzondere aandacht voor vrouwen en personen in kwetsbare situaties, zoals niet-begeleide kinderen, lhbt'ers, personen met een handicap of personen die te maken hebben met discriminatie of geweld. De Unie zet zich in voor mensenrechten en procedurele waarborgen ten aanzien van alle migranten en asielzoekers, juist ook voor degenen die de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne ontvluchten. Dit blijkt uit de voorstellen in het kader van het nieuwe migratie- en asielpact en de voorstellen die betrekking hebben op gevallen van instrumentalisering van migranten en de onmiddellijke activering van de richtlijn tijdelijke bescherming.

23. De EU en de Raad van Europa zullen zorgen voor meer uitwisselingen en communicatie over beleid en initiatieven ter bestrijding van racisme en antisemitisme. De EU zal nauw samenwerken met de gespecialiseerde diensten van de Raad van Europa en de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid (ECRI) op het gebied van antidiscriminatie, onder meer bij de bestrijding van antisemitisme en de bevordering van het Joodse leven, in overeenstemming met de EU-strategie ter bestrijding van antisemitisme en ter bevordering van het Joodse leven voor 2021-2030 en de conclusies van de Raad over de bestrijding van racisme en antisemitisme uit 2022.
24. De samenwerking tussen de EU en de RvE zal worden voortgezet op het gebied van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging, met inbegrip van het recht van personen die tot minderheden behoren om hun godsdienst te belijden door middel van specifieke culturele, traditionele en religieuze gebruiken en hun recht om geen godsdienstige overtuiging te hebben, in overeenstemming met het EU-Handvest van de grondrechten.
25. Personen die tot minderheden en kwetsbare groepen behoren, waaronder lhbtj-personen, worden in conflictsituaties en humanitaire noodsituaties vaak het zwaarst getroffen. De aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne, zonder aanleiding of grond, heeft opnieuw aangetoond dat er meer moet worden gedaan om hen steun en bescherming te bieden. De EU zal zich met de Raad van Europa blijven inzetten om discriminatie van lhbtj'ers te bestrijden en tegelijkertijd nadenken over gezamenlijke initiatieven ter ondersteuning van hun mensenrechten.
26. Er zijn ook gezamenlijke activiteiten gepland ter versterking van de rechten van personen die tot andere minderheden behoren, met name personen die tot een raciale of etnische minderheid of tot Roma- of Traveller-gemeenschappen behoren¹.
27. Overeenkomstig de desbetreffende artikelen over non-discriminatie in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zullen de EU en de Raad van Europa samenwerken om de eerbiediging van diversiteit te bevorderen door de mensenrechten van personen die tot nationale minderheden behoren te beschermen en te bevorderen overeenkomstig de toepasselijke normen van de Raad van Europa en aanbevelingen van de Commissie van Venetië.

¹ Zie de EU-strategie voor gelijkheid van lhbtj'ers 2020-2025 en het EU-actieplan tegen racisme 2020-2025.

28. Er zal ook bijzondere aandacht worden besteed aan gezamenlijke activiteiten om de verspreiding van haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven in Europa, zowel online als offline, tegen te gaan zoals uiteengezet in de mededeling van de Europese Commissie getiteld "Een inclusiever en beschermender Europa: uitbreiding van de lijst van EU-misdrijven tot haatzaaiende uitlatingen en haatmisdrijven ", die in december 2021 is aangenomen.
29. In het kader van de economische en sociale rechten zal de EU tezamen met de Raad van Europa werken aan de eerbiediging, bescherming en naleving van de mensenrechten in overeenstemming met het Europees Sociaal Handvest en het herziene Europees Sociaal Handvest (ESH) waarin de nadruk ligt op de rechten van ouderen, vrouwen, kinderen, personen met een handicap en migrerende werknemers. De belangrijkste samenwerkingsgebieden op dit gebied zullen gericht zijn op de bevordering van fatsoenlijk werk voor iedereen en dan met name op de uitvoering van een nultolerantiebeleid ten aanzien van kinderarbeid en de uitbanning van dwangarbeid; het verminderen van ongelijkheid door armoede en sociale uitsluiting te bestrijden en universele toegang tot sociale bescherming en niet-discriminerende toegang tot sociale dienstverlening te bevorderen; de dialoog tussen de sociale partners; het recht op veilige en gezonde arbeidsomstandigheden voor iedereen, een arbeidsomgeving zonder geweld en intimidatie, en een verantwoordelijk beheer in de mondiale toeleveringsketens. De samenwerking met de Raad van Europa bij de bevordering van sociale rechten komt ook tot uiting in de betrokkenheid van de Raad van Europa bij de halfjaarlijkse fora voor het monitoren van de uitvoering van de toezeggingen die zijn gedaan tijdens de sociale top van de EU in Porto in 2021. De EU zal ook de doeltreffende uitvoering van het ESH en de bijbehorende protocollen bevorderen en het lopende hervormingsproces met het oog op verbetering van het ESH-systeem, met belangstelling volgen.
30. De Europese Unie zal de reeds lang bestaande samenwerking met de deskundigengroepen van de Raad van Europa op het gebied van bloed, weefsels en cellen verder versterken, door gemeenschappelijk gebruik van middelen en door zowel donoren als ontvangers beter te beschermen, in overeenstemming met de mensenrechten en de ethische vereisten van de lidstaten, zodat beter kan worden ingespeeld op behoeften op het vlak van volksgezondheid. Ook de samenwerking met het Europees Directoraat voor de kwaliteit van medicijnen en gezondheidszorg (EDQM) zal tot dit doel bijdragen.

31. De politieke erkenning van het recht op een schoon, gezond en duurzaam milieu als mensenrecht, zoals vastgelegd in Resolutie 48/13 van de VN-Mensenrechtenraad en Resolutie A/76/L.75 van de Algemene Vergadering van de VN, is een ander cruciaal onderwerp van samenwerking waarbij beide organisaties wederzijds kunnen bijdragen tot een groter bewustzijn en mogelijke nieuwe normatieve ontwikkelingen. De EU is ingenomen met de aanneming van de aanbeveling van het Comité van Ministers over de mensenrechten en de bescherming van het milieu; zij zal de uitvoering ervan en de toekomstige werkzaamheden van de Raad van Europa op dit gebied ondersteunen.
32. De EU zal ook streven naar het waarborgen van de institutionele en financiële stabiliteit op lange termijn van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa (het Verdrag van Bern), waarbij de Unie partij is, en benadrukt het belang van verantwoorde en duurzame zorg voor de natuur, hetgeen ook voordelen zal opleveren voor het welzijn van de mensheid.
33. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne onderstreept glashelder hoe cruciaal de rol van onafhankelijke en geloofwaardige media is, met name in tijden van conflict, en laat zien hoe kwetsbaar mediawerkers zijn die verslag uitbrengen over de oorlog en uit oorlogsgebieden. In samenwerking met de Raad van Europa zal de Europese Unie de uitdagingen blijven aanpakken die de onafhankelijkheid en levensvatbaarheid van de media aantasten, de diversiteit schaden en de veiligheid van journalisten en andere mediaprofessionals en het publiek vertrouwen in informatie in gevaar brengen. De EU zal de communicatie met de Raad van Europa versterken teneinde de samenwerking op het gebied van vrijheid van meningsuiting, mediavrijheid, veiligheid van journalisten en de bestrijding van manipulatie van informatie, online en offline desinformatie en strategische rechtszaken tegen publieke participatie te verbeteren, en bij te dragen aan een efficiëntere coördinatie van internationale initiatieven om het risico op dubbel werk te voorkomen. De EU beveelt de EU-delegaties aan de waarschuwingen voor hun specifieke land van het platform van de Raad van Europa te onderschrijven ten behoeve van de bescherming van de journalistiek en de veiligheid van journalisten en om zinvolle deelname van het maatschappelijk middenveld, bescherming van mensenrechtenactivisten en de vrijheid van vereniging en vreedzame vergadering te bevorderen.

34. De EU zal steun blijven verlenen aan het werk van nationale mensenrechteninstellingen, mensenrechtenactivisten en onafhankelijke maatschappelijke organisaties, met inbegrip van door vrouwen en jongeren geleide organisaties, en zal samenwerkingsverbanden aangaan om ervoor te zorgen dat zij op doeltreffende en zinvolle wijze kunnen deelnemen aan de processen van de Raad van Europa. Samenwerking met de Raad van Europa is ook belangrijk voor EU-mechanismen zoals Protect Defenders.
35. Op het gebied van mensenrechten en artificiële intelligentie zal de Europese Unie met de Raad van Europa blijven werken aan een verantwoorde en op mensenrechten gerichte aanpak ten aanzien van de ontwikkeling, het ontwerp en de toepassing van artificiële intelligentie. In het kader van de Commissie artificiële intelligentie zal de EU helpen een juridisch bindend instrument met een transversaal karakter inzake artificiële intelligentie op te stellen, dat gebaseerd is op de normen van de Raad van Europa inzake mensenrechten, democratie en de rechtsstaat en innovatie stimuleert, waarbij wordt gestreefd naar samenhang tussen het instrument van de Raad van Europa en het bestaande EU-acquis en de voorgestelde verordening artificiële intelligentie en rekening wordt gehouden met ontwikkelingen tijdens het wetgevingsproces.
36. In de huidige geopolitieke context zal de mensenrechtensituatie in de gebieden met aanhoudende conflicten ook de volledige aandacht en steun van de Europese Unie blijven krijgen.

DEMOCRATIE

37. De EU streeft ernaar de democratie wereldwijd te beschermen en te versterken door bij te dragen aan de *opbouw van weerbaarder democratische systemen*. Zoals wordt bevestigd in de integrale EU- strategie, is het ondersteunen van de democratie buiten de EU in het strategische belang van de Unie, aangezien dat bijdraagt aan de belangrijkste aspecten van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (vrede en veiligheid, multilateralisme, ontwikkeling, migratie).

38. In de conclusies van de Raad uit 2019 over democratie en het EU-actieplan voor mensenrechten en democratie 2020-2024 werd nota genomen van de uitdagende en voortdurend verslechterende context voor de democratie overal in de wereld. De EU zal zich samen met de Raad van Europa inzetten om manipulatieve inmenging, waaronder desinformatiecampagnes, tegen te gaan en de bestaande uitdagingen voor de democratie aan te pakken door digitale geletterdheid, burgerschapsvorming en transparantere en inclusievere democratische processen te ondersteunen.
39. De EU is zeer gebaat bij de deskundigheid van de Commissie van Venetië, met name haar deskundigheid bij het verbeteren van de constitutionele normen en de kieswet. De EU zal streven naar nauwere samenwerking met de Commissie van Venetië en haar secretariaat bij het stimuleren van electorale hervormingen, waaronder hervormingen die zijn gebaseerd op de aanbevelingen van EU-verkiezingswaarnemingsmissies.
40. Op het gebied van onderwijs zullen de EU en de Raad van Europa hun vruchtbare samenwerking voortzetten met een aantal succesvolle vlaggenschipprojecten, waarbij de nadruk ligt op de noodzaak om te zorgen voor effectieve, gelijke en inclusieve toegang tot regulier kwaliteitsonderwijs voor iedereen, ook voor Romakinderen². Het belang van de samenwerking wordt nog versterkt door de behoeften van Oekraïense kinderen die naar landen van de Europese Unie zijn gevlucht. De EU zal steun blijven verlenen aan het Waarnemingscentrum voor geschiedenisonderwijs in Europa via het HISTOLAB-project, waardoor het belang van geschiedenisonderwijs voor het behoud van de democratie in Europa wordt versterkt en het gevoel van een Europese identiteit en Europees burgerschap wordt bevorderd.
41. De EU en de Raad van Europa zullen blijven samenwerken om een inclusieve, innovatieve en onderling verbonden Europese ruimte voor hoger onderwijs tot stand te brengen, met name door democratische beginselen en mensenrechten te bevorderen.

² In overeenstemming met het Europees strategisch kader voor onderwijs en het strategisch EU-kader voor gelijkheid, inclusie en participatie van de Roma.

42. Op het gebied van taalonderwijs zijn gezamenlijke werkzaamheden, zoals de huidige samenwerkingsovereenkomst met het Europees Centrum voor moderne talen van de Raad van Europa, gericht op het bevorderen van gelijkheid en non-discriminatie aan de hand van een gemeenschappelijke Europese aanpak van het leren van talen. Daarnaast is er aandacht voor hoogwaardig onderwijs voor studenten met een migratieachtergrond – hoogontwikkelde taalvaardigheden worden transversale sleutelcompetenties die de fundamentele vormen van leren, integratie, inzetbaarheid en sociale cohesie. Meertalig onderwijs is belangrijk als pijler onder de democratie en de inclusieve participatie van alle burgers, met inbegrip van personen die tot minderheden behoren.
43. De EU en de Raad van Europa hebben een langdurige, betekenisvolle samenwerking op het gebied van jeugdzaken. Het partnerschap voor jongeren tussen de EU en de Raad van Europa bevordert participatief jeugdbeleid op een veelvoud aan gebieden, waaronder steun voor onderwijs en het verschaffen van de juiste instrumenten aan jongeren met het oog op de digitale transitie. In 2023 zal het partnerschap voor jongeren een bijdrage leveren aan de nalatenschap van het Europees Jaar van de jeugd 2022 en de verwezenlijking van de doelstellingen daarvan. Een ander voorbeeld van deze samenwerking betreft de uitvoering van de Europese jeugdwerkagenda, die een strategisch kader biedt om de ontwikkeling van jeugdwerk te versterken en verder vorm te geven. De EU zal met zich met de Raad van Europa blijven inspannen om jongeren mondiger te maken en erkent hun cruciale rol bij de beleidsvorming. Medio 2023 zullen de twee partnerinstellingen de dialoog starten voor het opstellen van het nieuwe werkplan van het partnerschap voor jongeren tussen de EU en de Raad van Europa voor de periode 2024-2025. De EU zal nagaan op welke manieren er met de Raad van Europa kan worden samengewerkt in het kader van het Europees Jaar van de vaardigheden 2023.

44. Sport kan een waardevol instrument zijn voor de bevordering van de mensenrechten en het welzijn van de Europese burgers, met name in de nasleep van de pandemie. De EU zal haar constructieve samenwerking met de Raad van Europa aangaande een aantal onderwerpen van wederzijds belang op dit gebied voortzetten, zoals de bestrijding van haatzaaiende uitlatingen in de sport en veilige sport. De Europese Unie heeft nauw samengewerkt met de Raad van Europa bij de aanneming van het Verdrag inzake de manipulatie van sportwedstrijden (Verdrag van Macolin), steunt het doel en de beginselen ervan en acht de bestrijding van de manipulatie van sportwedstrijden van groot belang. De EU volgt ook het verloop van de werkzaamheden in het kader van het Verdrag inzake een integrale benadering van veiligheid, beveiliging en gastvrijheid bij voetbalwedstrijden en andere sportevenementen (het Verdrag van St. Denis).
45. De eerbiediging van culturele rechten is van cruciaal belang voor het bereiken van duurzame ontwikkeling. De EU zal met de Raad van Europa blijven samenwerken om de toegang tot culturele en artistieke activiteiten te bevorderen en inzicht te verkrijgen in cultuur en de interculturele dialoog als fundament van een moderne samenleving die de voorwaarden schept voor de expressie, het behoud en de ontwikkeling van afzonderlijke identiteiten. Culturele diversiteit – is een essentiële waarde van democratieën en samenlevingen op basis van respect en vreedzame co-existentie. De EU en de Raad van Europa moeten gezamenlijk blijven optrekken om voorwaarden te scheppen die culturele diversiteit, creativiteit en fatsoenlijke erkenning van de rechten van auteurs en kunstenaars bevorderen en de valorisatie van culturele goederen en diensten bewerkstelligen.
46. De EU zal samen met de Raad van Europa betrokken blijven bij de organisatie van de Europese erfgoeddagen om de Europese burgers bewuster te maken van hun gemeenschappelijk cultureel en natuurlijk erfgoed en hen aan te moedigen actief deel te nemen aan de bescherming van dit erfgoed voor de huidige en toekomstige generaties. Er zal worden gekeken naar mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van de bescherming van landschapskwaliteit en -diversiteit in het overheidsbeleid, met name in het kader van de bepalingen van het Europees Landschapsverdrag over internationale samenwerking waarbij rekening moet worden gehouden met EU-wetgeving en lopende initiatieven. De bescherming en bewaring van cultureel en natuurlijk erfgoed en het beschermen en bevorderen van taalkundige en culturele diversiteit zijn van fundamenteel belang om gewelddadig extremisme te voorkomen, desinformatie te bestrijden en een positieve dialoog en inclusie op gang te brengen.

47. De EU en haar lidstaten erkennen de rol van het uitgebreide partieel akkoord inzake culturele routes van de Raad van Europa voor de bevordering van de Europese identiteit en het Europese burgerschap middels kennis en bewustmaking van het gemeenschappelijk erfgoed van Europa, en de ontwikkeling van culturele banden en dialoog binnen Europa en met andere landen en regio's. Zij zullen het potentieel van de culturele routes van de RvE voor culturele samenwerking, duurzame territoriale ontwikkeling, sociale cohesie en Europese eenheid blijven promoten.

RECHTSSTAAT

48. De deskundigheid van de Raad van Europa en de rol van de Raad van Europa als benchmark zijn van cruciaal belang in de context van het jaarlijkse uitbreidingspakket van de EU en het Europees rechtsstaatmechanisme, met inbegrip van de voorbereiding van de volgende edities van het jaarlijks rechtsstaatverslag, het EU-scorebord voor justitie en de voortdurende verbetering van de EU-instrumenten ter bescherming van de rechtsstaat. Samenwerking met de Commissie van Venetië, Greco, Cepej en alle andere relevante organen van de Raad van Europa zal de komende jaren een topprioriteit blijven.
49. De inzet van de EU om mensenrechten, democratie en de rechtsstaat te bevorderen strekt zich uit tot de kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten en de buurlanden van de EU, waarbij de EU blijft samenwerken met de Raad van Europa om landen te ondersteunen bij het uitvoeren van essentiële hervormingen en opleidingen wat betreft justitie, corruptiebestrijding, bevordering van de mensenrechten en de rol van vrije en onafhankelijke media en maatschappelijke organisaties, en – voor kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten – om toe te zien op de voortgang op die gebieden, indien van toepassing in overeenstemming met de versterkte methode van het toetredingsproces.
50. De EU zal ook nauw blijven samenwerken met GRECO om de toepassing van normen te bevorderen en zo de strijd tegen corruptie te verscherpen, en met Moneyval om witwassen te bestrijden. De EU zal samen met de Raad van Europa ondersteuning bieden aan inspanningen om de rechtsstaat te versterken en corruptie in het uitbreidings- en nabuurschapsgebied van de EU te bestrijden, de capaciteiten inzake het voorkomen en bestrijden van corruptie te vergroten, het witwassen van geld tegen te gaan en een doeltreffende justitiële respons te waarborgen.

51. In overeenstemming met de EU-drugsstrategie 2021-2025 en het EU-drugsactieplan 2021-2025, waarin het politieke kader en de prioriteiten voor het drugsbeleid van de EU in de komende jaren uiteen worden gezet, zal de EU haar nauwe samenwerking met de Internationale Samenwerkingsgroep inzake drugs en verslaving van de Raad van Europa (Pompidou-groep) voortzetten om kennis, steun en oplossingen te bieden voor een doeltreffend, empirisch onderbouwd drugsbeleid, dat de mensenrechten ten volle eerbiedigt.
52. Terrorisme en gewelddadig extremisme vormen ernstige bedreigingen voor de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat. De EU werkt nauw samen met de Raad van Europa om de strafrechtelijke respons op gebieden als radicalisering die tot terrorisme en gewelddadig extremisme leidt en de re-integratie en rehabilitatie van daders van terroristische misdrijven, te verbeteren. Bijzondere aandacht zal uitgaan naar internetmisbruik door extremisten en terroristen, en radicalisering in gevangenissen.
53. Op het gebied van de bestrijding van cybercriminaliteit zal de EU met de Raad van Europa blijven samenwerken in het kader van het Verdrag van Boedapest inzake cybercriminaliteit en de aanvullende protocollen daarbij. Zij zal het Verdrag van Boedapest promoten als kader voor internationale samenwerking en capaciteitsopbouw.
54. Op het gebied van de illegale handel in cultuurgoederen zal de EU samenwerken met de Raad van Europa met betrekking tot het Verdrag van de Raad van Europa inzake misdrijven in verband met cultuurgoederen (het Verdrag van Nicosia), mede rekening houdend met de beginselen en verplichtingen die zijn vastgelegd in de Internationale Overeenkomst inzake de middelen om de onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van culturele goederen te verbieden en te verhinderen van Unesco uit 1970. De EU zal opkomen voor het verdrag en de doelstellingen ervan om de illegale handel in en vernietiging van cultuurgoederen te voorkomen en te bestrijden, met name in het kader van het aankomende EU-actieplan inzake de illegale handel in cultuurgoederen.
55. De EU zal samen met de Raad van Europa de VN en andere multilaterale initiatieven op het gebied van de rechtsstaat ondersteunen.